

**Folgefonna
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Folgefonna nasjonalparkstyre
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

Besøksadresse
Folgefonnssenteret
Skålafjæro 17
5470 Rosendal

Kontakt
Sentralbord +47 57 64 30 00
Direkte: +47 5557 2135
fmvlpost@fylkesmannen.no
www.nasjonalparkstyre.no/Folgefonna/

Nadine Greenhalgh
for Basecamp Research

Sakshandsamar Astrid Bakke Haavik

Vår ref. 2021/5463-0 432.2

Dykkar ref.

Dato 01.11.2021

Løyve til å hente ut jordprøver til forskningsprosjekt i Bondhusdalen landskapsvernområde

Sender med dette over vedtak og saksutgreiing i sak ST 38/15 frå Folgefonna nasjonalparkstyre sitt møte den 20. okt. 2015.

Klage

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre med rettsleg klageinteresse. Det er ein frist på 3 veker til å fremje ei klage (jf. Forvaltningslova sin § 26). Ei eventuell klage skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast til Folgefonna nasjonalparkstyre som kan gje nærare opplysningar om klagerett og rett til å sjå saksdokumenta.

Med helsing

Astrid Bakke Haavik
nasjonalparkforvaltar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvaltaren i Vestland	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Statens Naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM

Nasjonalpark	Folgefonna Nasjonalpark
Landskapsvernområde	Hattebergsdalen Ænesdalen Bondhusdalen Buer
Naturreservat	Langebudalen

Utval	Utvalssak	Møtedato
Folgefonna nasjonalparkstyre	23/21	09.06.2021
Folgefonna nasjonalparkstyre	33/21	07.10.2021

Framlegg - Søknad om å hente ut jordprøver til forskningsprosjekt -Basecamp Research - Bondhusdalen landskapsvernområde - Folgefonna nasjonalparkstyre

Vedtak

Folgefonna nasjonalparkstyre gjev Basecamp Research løyve til å ta ut jordprøvar til vitskaplege undersøkingar i Bondhusdalen landskapsvernområde og Folgefonna nasjonalpark. Løyvet er gitt med heimel i forskrift om vern av Bondhusdalen landskapsvernområde, forskrift om vern av Folgefonna nasjonalpark og naturmangfaldlova § 48. For løyvet gjeld følgjande vilkår:

- Det er løyve til å hente ut inn til 30 jordprøvar, kvar på maks 100 ml.
- Løyvet gjeld i perioden 15. juni – 31.12.2021
- Resultat frå undersøkingane skal gjerast offentleg tilgjengeleg og sendast til Folgefonna nasjonalparkstyre ved forvaltar.
- Søkjar må sjølv skaffe seg naudsynnte avtalar med grunneigar

Saksopplysningar

Søknad

I e-post datert 8. mars 2021 søker Basecamp Research om løyve til å ta ut jordprøver i Bondhusdalen landskapsvernområde og Folgefonna nasjonalpark. Basecamp Research er et selskap basert i London som studerer mikroliv i jord. Dei er interesserte i å hente prøver frå verneområda for å auke kunnskapen om biomangfaldet i verneområde. Og dei seier vidare at: «*Målet vårt er å forstå forholdet mellom jordmineraler og jordbakterier i hele Europa, for å demonstrere verdien biologisk mangfold har for samfunnet.*»

Basecamp Research ved Nadine Greenalgh ønskjer å samle inn mellom 20-30 jordprøver frå Bondhusdalen og søre del av Folgefonna nasjonalpark. Prøvene er på om lag 100 ml kvar og vil bli henta frå toppjord (mindre enn 5 cm frå overflata) som er lett tilgjengeleg, til dømes langs turstiar. Prøvane vert plasserte i sterile og forseglede prøveboksar og merka for analyse. Prøvane vil bli samla inn til fots, og det skal ikkje påverke plante- eller dyreaktivitet. Prøvane vert analysert for mineralsk samansetning og mikrobielle analysar vert gjort ved bruk av kjemiske testar og eDNA-sekvensering. Prøvane vert samanlikna med andre prøvar tekne andre plasser i Europa.

Det er ønskjeleg å samle inn prøvar i løpet av 2021, men COVID-pandemien gjer det vanskeleg å fastslå kor tid det vil verte aktuelt. Det er anslått at dei vil bruke ei veke på innsamlinga.

Vurdering

Området der prøvane skal takast ut ligg innafor grensa til Bondhusdalen landskapsvernområde og Folgefonna nasjonalpark og må vurderast etter verneforskrift og naturmangfaldlova.

I nasjonalparken er området er verna mot alle inngrep. I landskapsvernområdet skal området vernast mot alle inngrep som kan endre eller verke inn på landskapets art og karakter i vesentleg grad. Difor er det forbod mot inngrep som boring, sprenging, bryting av stein, mineral eller fossilar, fjerning av større stein og blokkar.

Det er ikkje opna for å gje løyve til uttak av jord til vitenskaplege undersøkingar i verneforskriftene og difor må tiltaket vurderast etter den generelle dispensasjonsheimelen som finst i naturmangfaldlova § 48.

§ 48 seier at nasjonalparkstyret kan gjera unntak frå eit vernevedtak dersom det ikkje strider mot vernevedtaket sitt formål og ikkje kan påverke verneverdiane nemnande, eller dersom tryggleiksomsyn eller omsyn til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt.

I forvaltingsplanen for Folgefonna skriv ein dette om forskning og undervisning:

« Verneområde kan vere nyttige referanseområde for forskning rundt endringar i naturtilstanden. Forsking som kan vere nyttig for å dokumentere naturtilstand og trugsmål og som kan gje auka kunnskap om verneområdet, vert vurdert som positivt. Men aktiviteten må ikkje føre til tekniske inngrep som set varige spor i terrenget. Det vil ikkje verte gjeve løyve til kartlegging av potensiale for økonomisk utnytting av naturressursar i området.

Undervisning som formidlar kunnskap om natur- og kulturmiljøet og som gjev auka forståing for naturvern er velkomen i verneområdet. Men heller ikkje slik verksemd må føre til skade på naturmiljøet eller vere til ulempe for andre.»

Vurdering

Det er søkt om å ta ut 20-30 jordprøver frå fleire uspesifiserte lokalitetar i Bondhusdalen og Folgefonna nasjonalpark. Korkje verneforskrift eller forvaltingsplan opnar for å gje løyve til forskning som kan nyttast til kartlegging som kan nyttast økonomisk og viser til at slike tiltak må skje utanfor verneområda. Forvaltingsplanen seier på same tid at forskning som kan vere nyttig for å dokumentere naturtilstand og trugsmål vert vurdert som positivt.

Det er ikkje spesifisert nærare kva lokalitetar ein ønskjer å hente ut jordprøver frå. Det er ikkje kjent at vi har område med særleg sårbart jordliv, særleg fordi jordlivet er heilt ukartlagt. Omfanget av kvar enkelt jordprøve er svært lite (100 ml) og eit slikt tiltak vil ikkje ha nokon effekt på verneverdiar eller naturmangfald.

Forvaltingsplanen for Folgefonna har spesifisert at det ikkje vil bli gitt løyve til kartlegging av potensiale for økonomisk utnytting av naturressursar i verneområda. Bakgrunnen for dette er nok å hindre at slik prospektering potensielt kan leggje press på verneverdiane. Forvaltar kjenner ikkje til om bioprospektering var med i tankane då ein forma retningslinene i forvaltingsplanen.

«Bioprospektering er det å utnytte [gener](#) og [biokjemikalier](#) fra [naturen](#) til beste for [mennesker](#). Dette gjøres ved utforskning av [biodiversiteten](#) for å finne kommersielt verdifulle genetiske og biokjemiske ressurser, det vil si leting etter bioaktive [molekyler](#) i levende organismer på land eller i havet.» (snl.no)

Basecamp Research (B. R.) er eit privat firma som nettopp prøver å finne nye gener og biokjemikalier frå naturen og utnytte dei i industri og utvikling. Men ein slik bruk treng ikkje nødvendigvis å føre til eit sterkare press på utnytting av verneområda der prøvene er henta frå, då vidare utvikling som regel foregår i ein lab.

B. R. trekk fram at dei vil helst hente prøver frå verneområda, men for Folgefonna sin del finn forvaltar det sannsynleg at ein vil finne mykje det same i jordprøver frå jord utanfor verneområda som inni, då det er mange tilgrensande område med tilsvarende liten grad av påverknad som ikkje har vernestatus. Forvaltar ser dog heller ikkje korleis uttak av desse jordprøvane kan påverke verneverdiane i nokon negativ grad. Det er heller ikkje sannsynleg at ei bioprospektering i dette omfanget har nokon stor samfunnsmessig verdi utanom at det kan auke kunnskapen om jordlivet i delar av verneområda våre. Forvaltning av genetiske ressurser er regulert av bioteknologilova og konvensjonen om biologisk mangfald. Det er eit prinsipp at alle genetiske ressurser tilfell staten Noreg og innbyggjarane og alle genetiske ressurser skal vere opne og tilgjengelege for alle, etter Nagoya-protokollen som Noreg har ratifisert. Kongen kan gjennom forskrift regulere kven som får løyve til å hente ut genetiske ressurser og bruke dei, men denne forskrifta har ikkje trådd i kraft enno. Difor er det ingen andre regelverk som regulerer denne typen bruk av verneområda.

Forskrift og forvaltingsplan legg opp til at alle vitenskapelege undersøkingar i verneområda må ha som mål å auke kunnskapen om verneområda og at eit viktig kriterium er å sikre at ny kunnskap vert tilgjengeleg for ålmenta. Difor ønskjer nasjonalparkstyret at alle som får løyve til å gjennomføre forskning i verneområda gjer forskingsresultata tilgjengeleg for alle. Ein viktig del av verneføremålet er å kunne formidle kunnskap om verneområda og korleis dei har blitt til lokalbefolkning og alle som vitjar områda.

Forvaltar tilrår at søkjar får løyve til å gjennomføre tiltaket som omsøkt, men ser at dette strir mot retningslinene i forvaltingsplanen. Forvaltar meiner tiltaket er av så lite omfang og vil ha så lite påverknad på verneverdiane at det ikkje gir meining å gje avslag. Etter ei spørjerunde rundt til andre verneområdestyre verkar det også som det ikkje har kome inn liknande søknader frå private firma før, noko som kan vere ein indikasjon på at dette ikkje er ein type tiltak som vi vil få mange av i framtida.

Innstilling frå forvaltar

Folgefonna nasjonalparkstyre gjev Basecamp Research løyve til å ta ut jordprøvar til vitenskaplege undersøkingar i Bondhusdalen landskapsvernområde og Folgefonna

nasjonalpark. Løyvet er gitt med heimel i forskrift om vern av Bondhusdalen landskapsvernområde, forskrift om vern av Folgefonna nasjonalpark og naturmangfaldlova § 48. For løyvet gjeld følgjande vilkår:

- Det er løyve til å hente ut inn til 30 jordprøvar, kvar på maks 100 ml.
- Løyvet gjeld i perioden 15. juni – 31.12.2021
- Resultat frå undersøkingane skal gjerast offentleg tilgjengeleg og sendast til Folgefonna nasjonalparkstyre ved forvaltar.

Saksprotokoll i Folgefonna nasjonalparkstyre - 09.06.2021

Handsaming i møte

Styreleiar er usikker på om det er i nasjonalparkstyret si mynde å gje løyve til uttak av genetiske ressursar i verneområda. Styret ber om at saka vert utsett og at søknaden vert sendt til Miljødirektoratet for vurdering.

Vedtak

Saka er utsett til det kjem tilbakemelding frå Miljødirektoratet.

Saksprotokoll i Folgefonna nasjonalparkstyre - 07.10.2021

Handsaming i møte

Forvaltar viser til redegjersle frå jurist i Miljødirektoratet som seier at nasjonalparkstyret berre skal ta stilling til om prøvetakinga vil påverke verneverdiane eller verneføremålet. Styret vurderer at sjølve uttaket er så lite at det ikkje vil påverke verneverdiane nemneverdig. Styret endrar tidspunkt for å gjennomføre undersøkingane og understrekar at ein treng å ta kontakt med grunneigar før prøvetaking.

Vedtak

Folgefonna nasjonalparkstyre gjev Basecamp Research løyve til å ta ut jordprøvar til vitskaplege undersøkingar i Bondhusdalen landskapsvernområde og Folgefonna nasjonalpark. Løyvet er gitt med heimel i forskrift om vern av Bondhusdalen landskapsvernområde, forskrift om vern av Folgefonna nasjonalpark og naturmangfaldlova § 48. For løyvet gjeld følgjande vilkår:

- Det er løyve til å hente ut inn til 30 jordprøvar, kvar på maks 100 ml.
- Løyvet gjeld i perioden 15. juni – 31.12.2021
- Resultat frå undersøkingane skal gjerast offentleg tilgjengeleg og sendast til Folgefonna nasjonalparkstyre ved forvaltar.
- Søkjar må sjølv skaffe seg naudsynnte avtalar med grunneigar